

I nostalgis tegn

af Maren Pust

Tager man tidens danske film i et bredt vue, er det dominerende indtryk mere eller mindre præget af *déjàvu*, men ind imellem støder man alligevel på gode undtagelser.

Susanne Bier fik i slutningen af 1991 en flot spillefilmdebut med *Freud flytter hjemmefra*, der er endnu et eksempel på positivt dansk/svensk samarbejde. Den handler om en ung kvindes problemer med at frigøre sig fra en mor, der behøver psykisk døgnservice for at holde angst og uhyggelige minder ude fra familiesfæren. Det er en film for voksne om nutidens problemer, omend dansk filmfiktion mest yndede periode 1940-45 stadig spøger, i og med at moderens traumer stammer herfra – familien er jødisk. Bier vælger at fremstille de nutidige problemers sammenhæng med forti-

dens spøgelse på en forfriskende nutidig måde – indeklemmt, nostalgisk dvælen ved *dengang* plager heldigvis ikke filmen, hvis totale udsagn snarere er en accept af nuet og gå-på-mod i forhold til fremtiden.

Slutningen af 1991 blev mere eller mindre beriget af premierer på flere danske romanfilmatiseringer: Palle Fischers *Den store Badedag* føjedes til rækken af dansk/svenske co-produktioner – en svensk instruktør, Stellan Olsson, og enkelte svenske medvirkende var sammen med folkekære danskere med til at tegne

Øverst *Drengene fra Sankt Petri*.
T.v. *En dag i oktober*. T.h. *De nøgne træer*.

endnu et nostalgisk billede af Danmark *dengang da* ... Og nostalgien ville ingen ende tage: Tage Skou-Hansens *De nøgne Træer* fra 1957 om et kærlighedsforhold, der opstår i skyggen af en sabotagegruppe, blev som co-produktion mellem Danmark, Norge, Frankrig, England og Polen sat iscene af Morten Henriksen. Sabotagen ville heller ingen ende tage: Forfatteren Bjarne Reuter skrev sammen med instruktøren Søren Kragh-Jacobsen manuskriptet til filmen *Drengene fra Sankt Petri* om de friske gutter, der gør livet surt for den tyske besættelsesmagt, spiller *Hamlet* på skolescenen, rivaliserer hinanden i forhold til pigerne og ender med at blive taget til fange af tyskerne. Drengene er 'casted' umådelig godt, hvilket tilføjer den lidt bastante actionfilm nogen følsomme og sjove dimensioner; økonomisk er også denne film en co-produktion (Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island).

Nostalg, sabotage, jødeforfølgelse og international filmproduktion – var simpelt hen nøgleord for filmen *En dag i Oktober*. Just Betzer havde produceret dette stykke engelsksprogede 'danmarkshistorie', om danske jødernes flugt til Sverige i 1943 (ikke at forveksle med *Oktoberdage* af Bent Christensen fra 1970, der ligeledes omhandlede jødernes flugt til Sverige, og som også var engelsksproget). Forkærligheden for den historisk korrekte rekvisit-detajle fik også i denne produktion mere eller mindre overtaget fortællingen. Filmen tematiserer bl.a. begrebet 'dansk identitet', så det er vel både sigende og ironisk, at manuskriptet er skrevet af en udlænding, Damian F. Slattery.

At man i disse unionstider til staidighed lader fiktionen omhandle be-

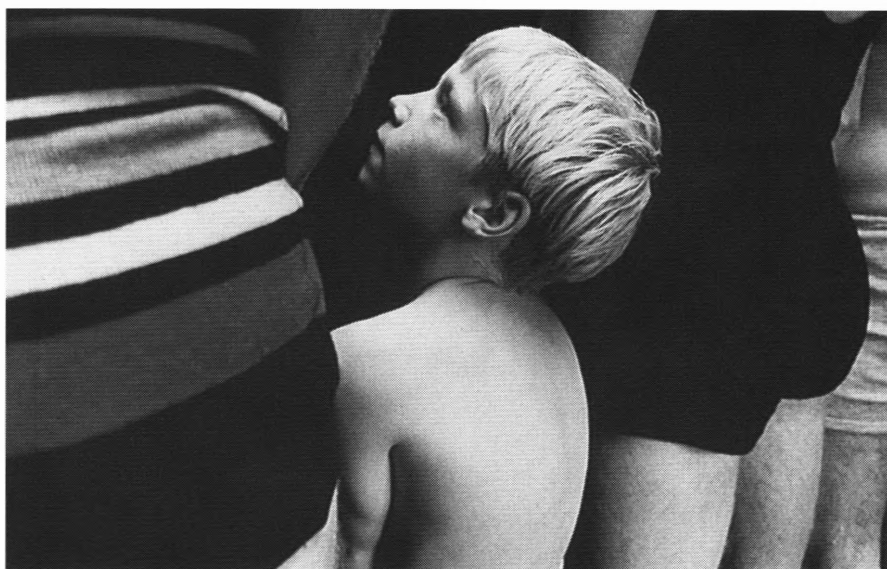

sættelsen, og at man iøvrigt på mange måder glorificerer *dengang* er vel en tanke værd. Hvad er det, der *egentlig* bliver sagt? Først og fremmest skal man nok lægge mærke til, at filmene kun yderst sjældent viser noget *fjendebillede* – der er gang i den med sabotage og bomber, men ingen ond Dr. Hügelspfuth, der klipper ekstremiteterne af uskyldige, jødiske børn; tyskerne er nærmest skildrede som hyggeonkler. Identiteten, danskheden, er bundet op på kaffeerstatningsembalage – har man en vemodig erindring som den slags, er man en ægte dansker... Sådan bevarer man åbenbart ideen om særpræget, rødderne, i den globale landsby.

Om det nostalgiske er stor kunst eller ej, skal være usagt, men rent håndværksmæssigt er disse film i det mindste af rimelig kvalitet – omend både det brede og det mere specifikt filminteresserede publikum i det store hele ikke lader til at være videre imponeret. Helt galt går det med komedie-genren, der måske nok i visse tilfælde er godt besøgt, men ikke desto mindre byder på den ene håndværksmæssige katastrofe efter den anden.

Thøger Birkelands børne-bogserie *Krummerne* blev filmatiseret med Sven Methling i instruktørstolen – og det glade børnepublikums begejstrede klapsalver lader ikke til at falde til ro foreløbig – at den rent filmisk er det rene makværk med et hav af continuity fejl m. v. lader ikke til at genere ungerne. Når blot ingredienserne indbefatter forældre, der er gift med hinanden, onde skurke, der kommer ned med nakken til sidst og en pivende falsk syng-med-sang, da er alting godt – og hvorfor gøre mere ud af produktet, hvis det sælger på den opskrift alene?

Filmatiseringen af Leif Panduros

Høfeber skulle vist være en slags voksenfilmens svar på *Krummerne* – om ikke andet økonomisk. Man kaldte den en 'komisk nyser' og lod forstå, at der sandelig også var stof til eftertanke – og burde vel så være garanteret et boom i biografbesøget. Men den gik ikke. De voksne foretrak åbenbart at kigge med hos ungerne, og det kan måske være svært at forstå, når nu så mange af landets morsomme kræfter var involverede i projektet. Men selv navne som Lisbeth Dahl, Peter Schrøder og Søren Østergaard lokker ikke meget, når end ikke *trailer*en formår at aktivere lattermusklerne. Historien om en konfliktsky dommer med høfeber havde i Panduros regi en snært af virkelighedens undertiden groteske sider; filmen havde hverken eller.

Krummerne og *Høfeber* har een særegenhed til fælles: de er *ikke* in-

ternationale co-produktioner. Med fare for at øve vold på det statistiske grundlag, kunne man måske så småt fundere over, om det kunstneriske niveau er proportionalt med graden af grænseoverskridende samarbejde...

Den store Badedag. DK 1991, I: Stellan Olsson. Medv: Erik Clausen, Hasse Alfredsson, Nina Gunke.

De nøgne Træer. DK 1991, I&M: Morten Henriksen. Medv: Ole Lemmeke, Lena Nilsson, Michael Moritzen.

Drengene fra Sankt Petri. DK 1991, I: Søren Kragh-Jacobsen. Medv: Morten Buch Jørgensen, Xenia Lach-Nielsen, Thomas Villum Jensen.

En dag i Oktober. DK 1991, I: Kenneth Madson. Medv: D.B. Sweeney, Kelly Wolf, Tovah Fledshuh, Daniel Benzali.

Freud flytter Hjemmefra. DK 1991, I: Susanne Bier. M: Marianne Goldman. Medv: Gunilla Roor, Ghita Nørby, Palle Granditsky.

Høfeber. DK 1991, I: Annelise Hovmand. P: Michael Obel. Medv: Frits Helmuth, Lisbeth Dahl, Kirsten Lehfeldt.

Krummerne. DK 1991, I: Sven Methling. Medv: Dick Kayso, Karen-Lise Mynster, Laus Højbye, Line Kruse.

Øverst Den store badedag.

T.v. Krummerne. Th. Høfeber.

